

S. Sayısı : 62

1935 malî yılı sonuna kadar olan arazi vergisi bakayasının munzam kesir ve cezalarile birlikte affına dair kanun lâyi- hası ve Dahiliye, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/1180)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı: 6/284

16 - I - 1939

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

1935 malî yılı sonuna kadar olan arazi vergisi bakayasının munzam kesir ve cezalarile birlikte affı hakkında Dahiliye ve Maliye vekilliklerince hazırlanan ve İcra Vekilleri heyetince 11 - I - 1939 tarihinde müstaceliyet kaydıla Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

C. Bayar

Esbabı mucibe

1933 yılında vilâyetlerin maruz kaldığı şümuillü buhranı önlemek ve tediye muvazenelerini düzeltmek maksadile 1936 yılında 35 milyonlira bakayasile birlikte 2871 sayılı kanun hükümlerine tevfikân vilâyet hususî idarelerine devredilen arazi vergisinin hesablaşmasında mikdar itibarile mühim bir yekûn teşkil eden bakayanın tevhidin ve bir kalemde devredilmesi yüzünden mükelleflere isabet eden sabıka borçlarının hangi senelere aid olduğunun tayin edilememesi ve edilse bile eski yıllardan biriken bu vergi bakayasının tamamının istifası mükelleflerin ödeme kabiliyetlerinin üstüne çıkması gibi sebeplerle ahiren yapılmakta olan arazi tahririnde muamelesi kesbi katiyet eden cüzütlara nazaran husule gelecek inkişafı karşılık tutarak 1935 malî yılı gayesine kadar tahakkuk etsin etmesin tahsil edilemeyen arazi vergisi bakayasının munzam kesir ve cezaları ile birlikte terkinine zaruret hâsıl olmuştur.

Bu maksadla 2566 sayılı kanunun kabul ettiği 1340 yılı mebde ittihaz edilmek suretile 1935 malî yılı sonuna kadar olan arazi vergisi bakayasının munzam kesir ve cezalarile birlikte affı için ilişik kanun projesi ihzar edilmiştir.

Affin yalnız tahakkuk etmiş arazi vergisi için değil mezkûr yıllara aid olmak üzere tahakkuku icab eden vergiye de şamil olduğu birinci maddenin 2 nci fıkrası ile tavzih olunmuştur.

Vergi miktarını anlamak için müracaat eden emlak sahibleriyle vukuat görmüş olan bina ve arazi sahiblerine tebliğ olunan tezkere bedelleri ile mal sandıklarında mevcut tezkereler hususî idarelere devredilmiştir.

Bu verginin idarei hususiyelere devrindeki mucib sebep ve zaruretler göz önünde tutularak bu defaki terkinden dolayı husulü muhtemel sarsıntının önüne geçmek maksadile tahrir masrafı karşılığı olarak 2901 ve 3161 numaralı kanun hükümlerine tevfikân Maliye vekâletinden verilmekte olan mebalîğ umumî bütçeye mal edilerek mahsub olunacaktır.

Şu vaziyete göre tahsil kabiliyeti azalan ve güngçetikçe tahsil nisbeti zâfa uğrayacak olan bu ba-

kayanın affinden hususî idarelerin şümulü zararları maruz kalmıyacakları ve beri cihetle bu tasfiye sonunda tahakkuk eden vergilerin zamanında ve daha kolaylıkla tahsili ve binnetice tahsilât nisbetlerinin yükselmesi imkânlarının tahakkuku düşünceleri bu lâyihamın tanziminde ayrıca yer almıştır.

Dahiliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Dahiliye encümeni
Esas No. 1/1180
Karar No. 12

20 - I - 1939

Yüksek Reisliğe

1935 malî yılı sonuna kadar olan arazi vergisi bakayasının munzam kesir ve cezaları ile birlikte affi hakkında Dahiliye ve Maliye vekâletlerince hazırlanarak İcra Vekilleri Heyetince Büyük Meclise arz edilmesi kararlaştırılan kanun lâyihasının gönderildiğini ihtiva eden 16 - I - 1939 tarihli ve 6/284 numaralı Başvekâlet tezkeresi Encümenimize tevdi edilmiş olduğundan Dahiliye vekili ve Maliye vekâleti Varidat umum müdürü hazır oldukları halde okundu:

eden birinci madde ve mükelleflere talep üzerine verilen ve malsandıklarında mevcut olan bina - arazi vergileri tebliğ tezkerelerinin hususî idarelere devredilmesi teklifini ihtiva eden ikinci madde ve kanun mucibince hususî idarelerin tahrir masrafı olarak Maliye vekâletine vermeğe mecbur buldukları para dahi aranılmayacağı ifade eden üçüncü madde aynen kabul edildi ve kanunun unvanı üzerinde bir kısaltma yapılması muvafık görüldü.

Maliye encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe takdim olunur.

Lâyhaya merbut mucib sebepler mazbatasında tafsil edildiği üzere; Hususî idarelere aid olduğu seneler tefrik edilmeksizin bir kalem içinde devredilen bakayanın kemiyet noktasından çokluğu ödeme kabiliyetinden üstün derecede tahsilât icrasına mütevakkif bulunmaktadır.

Buna mukabil; yapılmakta olan yeni arazi tahririnin, katiyet kesbetmiş tam cüzler üzerinde husule getirdiği inkişaf, bu bakayanın mükellefler lehine olarak terkin edilmesini mümkün kılmakta ve bu muameleden hususî idarelerin varidatı bir eksilmeye maruz kalmayacağı anlaşılmaktadır.

Bu itibarla kanun lâyihası kabule şayan görülerek maddeler üzerinde yapılan tedkikler neticesinde :

Muafiyet müddetinin, 1935 malî yılı sonu olarak tahdidi : ve muafiyet derecesinin, tahakkuk ettirilmemiş bulunan vergilere ve munzam kesirlere ve cezalara da teşmili teklifini ihtiva

Dahiliye E. Reisi	Reis V.	M. M.
Tekirdağ	Çanakkale	Mardin
C. Uybadın	Ş. Yaşın	Edib Ergin
Kâtib		
Tokad	Antalya	Burdur
H. F. Ergun	R. Kaplan	H. Onaran
Bursa	Çanakkale	Çoruh
F. Güvendiren	H. Ergeneli	Atıf Tüzün
Çorum	Erzurum	Erzurum
İ. Kemal Alpsar	N. Elgün	Zeki Soydemir
İstanbul	Kars	Kütahya
Ş. A. Ögel	E. Özoguz	M. Somer
Malatya	Samsun	Sivas
R. Barkan	M. Ali Yürüker	V. R. Seviğ
Sivas	Tokad	Urfa
S. Görkey	Galıb Pekel	M. Dinçsoy
Zonguldak		
Rifat Vardar		

Maliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maliye encümeni
Esas No. 1/1180
Karar No. 19

21 - I - 1939

Yüksek Reisliğe

1840 mali yılı iptidasından itibaren 1935 mali yılı sonuna kadar olan arazi vergisi bakayasının munzam kesir ve cezalarile birlikte affine dair olup İcra Vekilleri Heyetinin 11 - I - 1939 tarihli içtimarında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası Başvekâletin 19 - I - 1939 tarihli ve 6/284 numaralı tezkeresile Yüksek Reisliğe sunulmuş ve bu kere necümenimize havale buyurulmuş olduğundan Dahiliye vekâleti mahallî idareler umum müdürü hazır olduğu halde okundu ve görüşüldü.

2871 numaralı kanuna tevfikân hususî idarelere devredilmiş bulunan işbu bakaya yüzünden hususî idareler her ne kadar kısmen müstefid olmakta bulunmuş iseler de biriken bu vergi bakayasının kayıtlarına nazaran mükelleflerin lâyikile tayini ekseriya kabil olamadığı ve kabili tayin olanlarda dahi bu bakayanın tamamen ifası mükelleflerin ödeme kabiliyetlerinin fevkinde

olduğu ve ahiren arazi tahriri yapılan yerlerde alınan neticelere göre arazi vergisinde vuku bulacak yeni inkişafalara nazaran hususî idarelerin işbu yapılması mutasavver terkinden dolayı vâridatça bir gûna sarsıntıya uğramıyacakları yazılı ve şifahi olarak verilen izahattan anlaşılmağa kanun lâyihası Encümenimizce dahi aynen kabul edilmiştir.

Havalesi ve hile Bütçe encümenine verilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Maliye E. Reisi	M. M.	Kâtib
Bayazıt	Yozgad	Seyhan
<i>I. Tav</i>	<i>E. Draman</i>	<i>E. Nqyman</i>
Bursa	Diyarbakır	Mardin
<i>Dr. G. Kahraman</i>	<i>H. Öniz</i>	<i>O. Dinçer</i>
Manisa	İçel	İstanbul
<i>T. Hitit</i>	<i>E. İnankur</i>	<i>A. Byındır</i>
İzmir	Van	Zonguldak
<i>K. Dursun</i>	<i>I. Arvas</i>	<i>S. Necati</i>

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
Mazbata No. 44
Esas No. 1/1180

23 - I - 1939

Yüksek Reisliğe

1935 mali yılı sonuna kadar olan arazi vergisi bakayasının munzam kesir ve cezalarile birlikte affi hakkında olup Başvekâletin 16-I-1939 tarih ve 6/284 sayılı tezkeresile Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Dahiliye ve Maliye encümenleri mazbatalarile birlikte Encümenimize verilmiş olmakla Maliye vekâleti namına Vâridat ve Dahiliye vekâleti namına Mahallî idareler umum müdürleri hazır oldukları halde okundu ve konuşuldu :

Lâyiha, 2871 sayılı kanun mucibince hususî idarelere devredilen arazi vergisinin 1935 yılı sonuna kadar tanakkuk etmiş ve 35 milyon lira-

dan ibaret bulunan bakayasının terkinini ve aynı verginin bir cüzünü teşkil etmekte olan ve vergi mikdarını anlamak için müracaat eden emlak sahipleriyle vukuat görmüş olan bina ve arazi sahiplerine t eblig olunan tezkere bedellerile mal sandıklarında mevcut tezkerelerin hususî idarelere devrini ve 2901 ve 2161 sayılı kanunlara tevfikân ahiren yapılan tahrir masrafının umumî muvazeneeye mal edilerek mahsubunu istihdaf etmekte olup Encümenimizce de esas itibarile kabul edilmiştir.

Arazi vergisi için müruru zaman esası kabul edilinceye kadar bunlara aid vergi bakayasının

terkini mevzu bahis bulunmamakta ve bu yüzden her senenin vergi bakayası vergi defterlerinde ayrı ayrı gösterilmeyerek bakaya namile toptan bir devir yapılmakta ve seneler geçtikçe bu bakayanın miktarı çoğalmakla beraber hangi senelere aid olduklarını anlamak da gayrikabil bir hale gelmiş bulunmakta idi. 1935 yılından arazi vergisi 2871 sayılı kanunla hususî idarelere devredildiği zaman bahsedilen bakaya da yekûn halinde devredilmiş ve mezkûr idarelerce 2566 sayılı kanunun 6 nci maddesine tevfikân bunların takibine devam edilmiştir. Ancak 2656 sayılı kanun meriyeti tarihinde beş sene müruru zaman müddetini doldurmuş olan vergilerin nihayet üç sene daha takib edilebileceğini kabul etmiş ve bu müddet de 1937 sonunda hitama ermiş olduğundan idarei hususiyeler müruru zaman hükmünü bu bakaya üzerinde tatbik eylemekte müşkülâta düşmüşlerdir.

Vergilerde kabul edilen müruru zamanın bu bakaya hakkında tatbik edilmemesi kabule şayan olamayacağı gibi müruru zamana uğramayanların da tahsilinden vaz geçilmesinin doğru olmayacağı tabii bulunmaktadır.

Bu lâyiha bir taraftan bu vaziyete nihayet verdiği gibi diğer taraftan da vatandaşları eski senelere aid borçlardan kurtararak onları son senelere aid vergi mükellefiyetlerini daha kolaylıkla ifa edebilecek bir hale koymaktadır.

Verilen izahata nazaran idarei hususiyeler 1936 yılında bu vergilerden 2 226 000 ve 1937 yılında da 3 169 000 lira tahsil edebilmişler ise de yukarıda ifade edildiği gibi 2656 sayılı kanuna göre bu bakayadan kısmı azamî müruru zamana uğramış olduğundan badema bu nisbetlerde tahsilât yapılması ümid edilmediği ve maahaza idarei hususiyelerin yeni tahrirden 3 milyon liraya yakın bir istifade temin edecekleri melhuz olup bundan başka Hazine tarafından sarfedilerek bilâhare kendilerinden alacak olan bileümle tahrir masraflarının da kendilerine bu lâyiha ile terkedilmiş bulunması kabul edilen bu terkenden idarei hususiyeler için bir zarar tasavvur edilmesi ihtimalini bertaraf etmiş bulunmaktadır.

1340 senesine kadar arazi vergisi zaten ter-

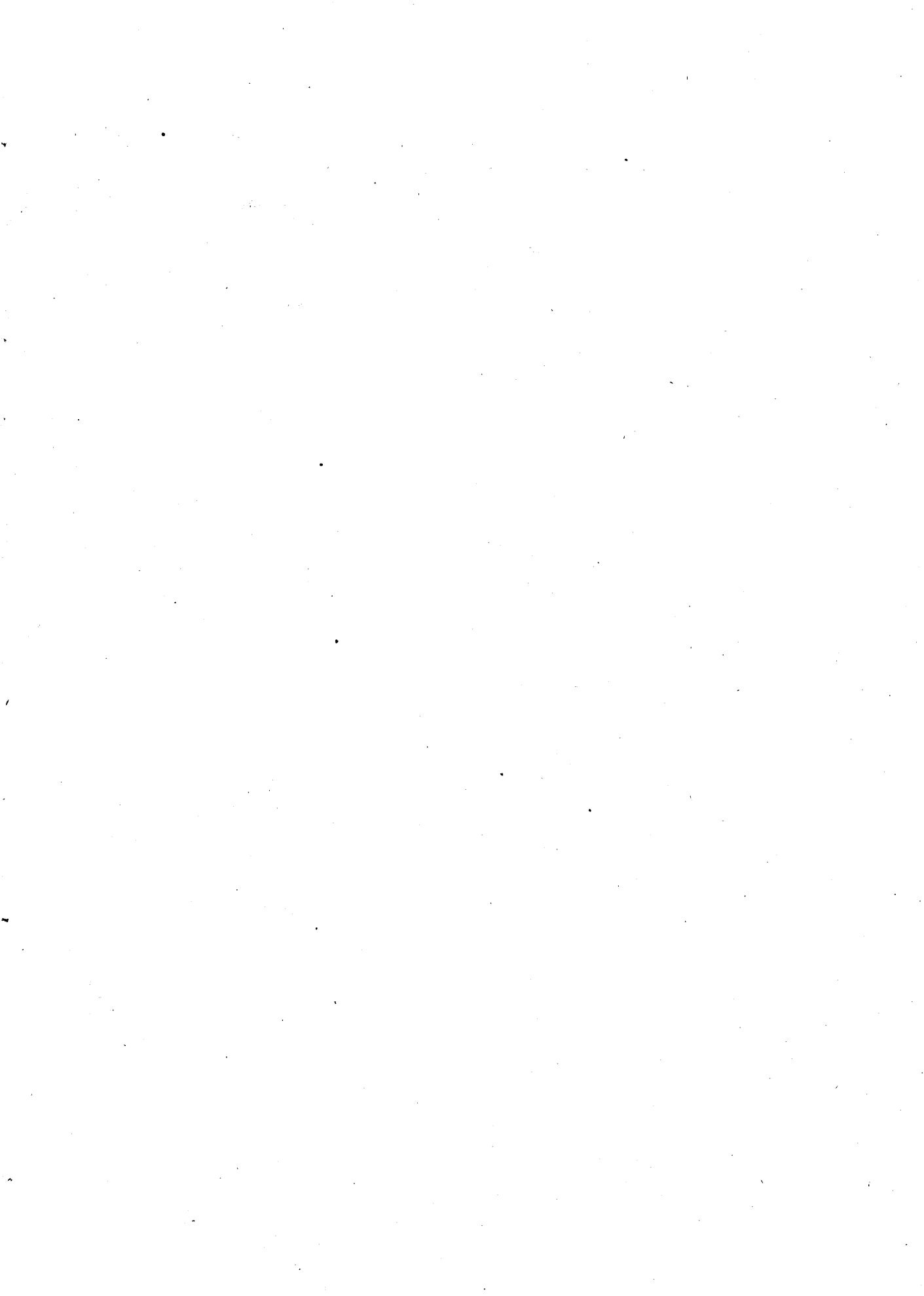
kin edilmiş olduğundan bu kanun ile yapılan terkinin 1340 ve 1936 yılları arasındaki senelere aid olacağı tabii ise de 1936 yılından evvelki senelere aid vergilerin kâmilen terkin edildiğini kanun metninde göstermek mülâhazası ile Hükümet lâyihasının birinci maddesindeki (1340 malî yılı başından 1935 malî yılı sonuna kadar) tâbiri (1935 malî yılı sonuna kadar) şeklinde değiştirildiği gibi bu terkinin bu vergiye aid bulunan tezkere bedellerine de şamil olduğuna dair bir kayid ilâve edilmiştir.

Bu verginin mütemmim bir cüzü olan ve 2871 sayılı devir kanununa idhali icab ettiği halde unutulmuş bulunmasından dolayı idarei hususiyelerce tahsil edilerek Hazineye verilmekte olan tezkere bedelleriyle bu tezkerelerden mal sandıklarında mevcut bulunanların da hususî idarelere devri hakkındaki ikinci madde aynen kabul edilmiştir.

2901 ve 2161 sayılı kanunlara tevfikân Hazinece yapılmış olan tahrir masraflarının umumî bütçeye idhalile mahsubunun temini maksadıyla sevk edildiği anlaşılan üçüncü madde encümenimizce esas itibarile kabul edilmiş ise de tahrir tarzından yeniden tahsisat verilebileceği gibi bir mana çıktığından encümenimiz maddeyi, mahsubun icra tarzını ve asıl maksadı ifade eder bir şekle koymuştur.

Bu suretle yeniden hazırlanan kanun lâyihası Umumî heyetin tasvibine konulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulmuştur.

Reis	Reis V.	M. M.
Isparta	Kayseri	Trabzon
<i>M. Ünsal</i>	<i>F. Baysal</i>	<i>R. Karadeniz</i>
Kâtib		
İstanbul		Çorum
<i>F. Öymen</i>		<i>E. Sabri Akgöl</i>
Kastamonu	Kayseri	Kırklareli
<i>T. Coşkan</i>	<i>N. Kerven</i>	<i>Ş. Ödül</i>
Kırşehir		Kocaeli
<i>M. Seyfeli</i>		<i>A. Sait Akbaytuğan</i>
Manisa		Maraş
<i>T. Türkoğlu</i>		<i>A. Tiridoğlu</i>
Mardin	Ordu	Sivas
<i>R. Erten</i>	<i>H. Yalman</i>	<i>R. Başara</i>
Tokad	Trabzon	Yozgad
<i>S. Gençâ</i>	<i>Sırrı Day</i>	<i>Sungur</i>

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1935 malî yılı sonuna kadar olan arazi vergisi bakayasının munzam kesir ve cezalarile birlikte affine dair kanun lâyihası

MADDE 1 — 1340 malî yılı başından 1935 malî yılı sonuna kadarki senelere aid olarak tahakkuk ettirilmiş ve bu kanunun meriyeti tarihine kadar tahsil edilememiş olan arazi vergisi bakayasının munzam kesirleri ve cezalarile birlikte kayıtları terkin olunur; yukarıki fıkra hükmü; mezkûr senelere aid olup da 2566 sayılı kanunun 6 ncı maddesi hükmüne göre taksite bağlanmış ve henüz tahsil edilememiş olan (takstiti hulûl etmiş olsun olmasın) arazi vergisi bakayasını ile munzam kesir ve cezalarına da şamil-dir.

Bu kanunun meriyete girdiği tarihten sonra mezkûr senelere aid olmak üzere yeniden arazi vergisi tahakkuk ettirilemez.

MADDE 2 — Vergi mikdarını anlamak için müracaat eden emlak sahibleriyle yeniden inşa olunmak veya kıymeti artırılmak veya eksiltilemek suretile vukuat görmüş olan bina ve arazi için bir defaya mahsus olmak üzere sahiblerine tebliğ olunan tezkereler mukabili alınmakta olan tezkere bedelleri de vilâyet hususî idarelerine devredilmiştir.

Malsandıklarında mevcut olan tezkereler parasız olarak hususî idarelere devrolunur.

MADDE 3 — 2901 sayılı kanunun 17 ncı maddesi mucibince vilâyet hususî idarelerinin Maliye vekâletine vermeğe mecbur oldukları tahrir masrafı alınmaz.

2901 ve 3161 sayılı kanunlara göre sarfedilmiş ve tahrir neticelerinin her vilâyette tatbik mevkiine konulmasına kadar sarfedilecek olan mebalîğ umumî bütçeye konulacak tahsisat ile mahsub olunur.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

DAHİLİYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Arazi vergisinin 1935 malî yılı sonuna kadar olan bakayasının affine dair kanun lâyihası

MADDE 1 — Hükümetin birinci maddesi aynen.

MADDE 2 — Hükümetin ikinci maddesi aynen.

MADDE 3 — Hükümetin üçüncü maddesi aynen.

MADDE 4 — Hükümetin dördüncü maddesi aynen.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

*Arazi vergisi bakayasının affine dair kanun
lâyihası*

MADDE 1 — 1935 malî yılı sonuna kadarki senelere aid olarak tahakkuk ettirilmiş ve bu kanunun meriyeti tarihine kadar tahsil edilmemiş olan arazi vergisi bakayasının munzam kesirleri ve cezalarile birlikte kayıtları terkin olunur. Yukarıki fıkra hükmü, mezkûr senelere aid olub da 2566 sayılı kanunun 6 ncı maddesine göre taksite bağlanmış ve henüz tahsil edilmemiş olan (bu taksitlerin tediyeye zamanları gelmiş olsun olmasın) arazi vergisi bakayasile munzam kesir ve cezalarına ve tezkere bedellerine de şamildir.

Bu kanunun meriyete girdiği tarihten sonra mezkûr senelere aid olmak üzere yeniden arazi vergisi tahakkuk ettirilemez.

MADDE 2 — Hükûmetin 2 nci maddesi ay-
nen

MADDE 3 — 2901 sayılı kanunun 17 nci maddesi mucibince vilâyet hususî idarelerinin Maliye vekâletine vermeğe mecbur oldukları tahrir masrafı alınmaz.

2901 ve 3161 sayılı kanunlara göre sarfedilmiş ve tahrir neticelerinin her vilâyette tatbik mevkiine konulmasına kadar sarfedilecek olan mebalîğ 1938 ve müteakib malî yıllar Maliye vekâleti bütçelerinde geçen ve eski seneler mahsubatı namile açılacak fasıllardan 3010 sayılı kanun hükümleri dairesinde mahsub edilir.

MADDE 4 — Hükûmetin 4 ncü maddesi ay-
nen

MADDE 5 — Bu kanun hükmünü icraya Dahiliye ve Maliye vekilleri memurdur.

MADDE 5 — Hükümetin beşinci maddesi aynen.

11 - I - 1939

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>C. Bayar</i>	<i>T. F. Sulay</i>	<i>K. Özalp</i>
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
<i>Dr. R. Saydam</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>F. Ağralı</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>Yücel</i>	<i>A. Çetinkaya</i>	<i>H. Çakır</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. H. Alataş</i>	<i>Rana Tarhan</i>	<i>F. Kurdoğlu</i>

**MADDE 5 — Hükümetn 5 nci maddesi ay-
nen**

